Эхэ hайхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-hээ гарана

Олониитын-политическэ газетэ

1991 АПРЕЛЬ 18 ЧЕТВЕРГ № 78 (18201) сэн 6 мүн.

ҮНДЭР УРГАСЫН ҮНДЭhЭ ТАБИЯ

Агрономическа албанай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшадай республикын хүдөөгэй бүхы ажалшадта хандаhан ХАНДАЛГА

Үндэлэгэ нүхэдүүд!

Бидэ, республикын агрономическа албанай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшад, таряан ажалай үнгэрhэн жэлэй түүнгүүдыю согсолжо, эубшэн хэлсэжэ үзөөд, байгша онцолоо таряанай, хартаабхын, малай,тэжээлэй ургамалнуудыг ургасыю дээшэлүүлхэ хэдэн гол шухала хэмжээнүүдые тодорхойлоо хэрэгтэй гэжэ тоолонобди.

Тэрэнь, энэ жэлдэ бүхыдэнь 525 мянган тоннohоо бага таряа, 75 мянган тонно хартаабха, 42 мянган тонно овощ ургуулжа абаха, 900 мянган тоннohоо бага бэшэ тэжээлэй единицо бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ гэхэ гү, малай условно толгой бүхэндэ 19 центнерhээ бага бэшэ хөсөл ноосэлхэ зорилго табигдана.

Энэ хэмжээнэй таряа, хартаабха, овощ, малай тэжээлэй ургамалнуудые ургуулжа абахын тула эдлүүриин бүхы газарые бодомжотой эубоор хэрэглэхэ, хүрьhэнэй үрэжэл hайжалгаа, утэгжүүлгэ hайса оруулха, шиир нойтоор хангаха, эрдэмшэнартай үрэhэ саг соонь тариха, ургасын хойноhоо арюун заруулhалха хэрэгтэй. Тусхайлбал, энэ жэлэй хабаринай эзлжээндэ тарилга хэхэ 278 мянган гектар сэбэр ба намарай паар бэлдэгдэнхэй. Үнгэрэгшэ намартаа таряасаа сэбшалангай хүрьhэндэ 1106 мянган тонно органическа, 1 мянган тонно минеральна утэгжүүлгэ оруулагдаhан байна. Эдэ бэлэдэлдэг газарай 35 мяган гектартань хүдөө ажахын ургамалнуудтай, тэрэ тоодо 29,2 мянган гектарта тэжээлэй ургамалнуудые, 1,1 мянган гектарта хартаабха, 1,8 мянган гектарта овощ ургуулагдаха юм. Республикын ажахынууд жэл бүхэндэ 1 мянган хартаабхын үрэhөөр дуталдадаг байные хараада, ашиглаhан, шэнисын, обёосой, ешмээнэй үрэhэ ургуулжа абаха зорилго имаг тал сэбэр паар дээрэ тариха, бүхы хартаабхын процентhээ бага бэшыень бahал паар дээрэ тариха шухалаар тоолонобди. Энэ зүйлэй ашаар үрэhэнэй участогууд, хартаабхын газар дээрэhээ найдамтай hайн ургаса абаха зорилгоор.

Ашалаа тарилгын газарай хубаарилгые нарижуулан hайжалгаа, мүнөө зарим тэзгүүр тэрэнэй хазагайруулагдажа байна. Тэрэ зайнаа, хэмжээнүүдые абаха шухала. Илангаяа хүрьhэ хамгаалха хүдэлмэриие эршэдхэхэ, ороohо таряа, хартаабха ургуулгада эршэмтэй технологи үргэнөөр хэрэглэхэ байнабди.

Мүнөө үедэ хаа хаанагүй хабарай тарилгын урдахи хүдэлмэри эхилээ. Апрелиин 1-hээ хойшо газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, таряалан, сабшалан, бэлшээри уhалха габшагай хүдэлмэриин хоёр hара соносхогдонхой.

Гэхэтэй хамта хабарай тарилгын хүдэлмэриие эгээл таатай саг соо hайн шанартайгаар хэхэ бүхы хэрэгтэй юумэн хэгдээ гэхын аргагүй. Олохон колхоз, совхозуудта тракторнууд, хүрьhэ элдүүрилхэ, тарилга хэхэ, уhалууриин техникэ үшөө хүсэд бэлдэгдээгүй. Зарим ажахынууд тарилгынгаа үрэhэ хүрэнгые мүнөө хүрэтэр ороohо томо жэжэрнь илгаха, нара, hалхинда гаргажа шанаржуулха хүдэлмэришье эхилээдүй байнhаар. Гүрэнэй нөөсэhөө үрэhэ андалдажа абаха хүдэлмэриие удаарууллна. Хартаабхын таригдаха үрэhэнэй нилээд ехэ дутуу байбашье hаань, ажахынууд тэрэнээ аргатайл газарhаа оложо, худалдажа абаха хэмжээнүүдые ёhоор бэелүүлнэгүй.

Газарай хүрьhые шиир нойтоор, үшөө hайса хангаха таатай хаhа саг алдагдажа байна. Уhалууриин техникэ, бүлүүр станци гэхэ мэтэ хүсэд хүдэлгэгдэнэгүй. Органическа утэгжүүлгэ хэзээ гаргаха хүдэлмэри ехэл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Хабарай тарилгын үедэ хүнүүдэй байрлаха хээрын станууд, вагонууд гэхэ мэтэ олон газарта бэлэн болгогдоогүй байнhаар.

Иимэ байдалай тохёолдоод байhанда ехэтэ hанаата боложо, бидэ, агрономическа албанай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшад, республикынгаа хүдөөгэй ажалшадта, промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ иигэжэ хандабабди.

Хабарай тарилгада хабаадуулагдаха бүхы техникэ богонихон болзор соо заhабарилжа дүүргэхэ, түгэс бэлэн болгохо, өөhэдынгөө бүхы үрэhэ хүрэнгые тарилгын шанарта хүргэхэ, дутуунь зөөжэ абаха, тарилгада хүсэд хүрэхэ хартаабхын үрэhэ худалдажа абаха хэмжээнүүдые доры бэелүүлхэ шухала.

Газар hайжаруулха габшагай хоёр hара соо хэгдэхэ ёhотой бүхы хүдэлмэриие саг болзортонь бүтээхын тула хамаг шухала хэмжээнүүдые абаха ёhотойбди.

Газар таряалангай продукци дээшэлүүлхэ хэрэгтэ аренднэ коллективүүд, кооперативууд, таряашадай (фермернүүдэй) ажахынууд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэhээ ажалай эмхидхэлэй шэнэ гуримуудые, илангаяа аренднэ подряд гэхэ мэтые саашадань хүргөөхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулнабди.

Хабарай тарилгын үедэ трактор, машинануудай, газар уhалха техникэ болон бусад түхеэрэлгэнүүдэй hаадгүйгөөр хүдэлхын тула тэдэндэ техническэ харууhа, хэрэгтэй заhабари алба hайнаар эмхидхэхэ, шэнгэн түлишэ, түрхихэ тоhо гэхэ мэтые хүсэд хүрэхөөр зөөжэ абаха шухала.

Тэрэшэлэн хүдөөгэй ажалшадые бүхы хэрэгтэй юумээр хангаха түшаа шухала анхарал хандуулыт гэжэ худалдаа наймааная, элүүрые хамгаалгын, соёлой, зоной хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдтэ ханданабди. Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, адууhа малай ашаг шэмые ехэ болгохын түлөө оролдожо байhан хүдөөгэй ажалшадые хото городуудай хүн зон али болохоор дэмжэхэ бээз гэжэ найданабди. Тэдэнэр баhал бүхы ургасые hайнаар хүряажа абаха, гээлтэгүйгөөр хадагалха, хэрэглэгшэдтэ хүргэхэ хэрэгтэмнай туhалха аабза гэжэ хүлеэнэбди.

Бүхы ажахынуудай механизаторнуудай, таряашадай, мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй, промышленна предприятинуудай коллективүүдэй, хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын хүсэлэл оролдолгоор лэ hайн ашаг үрэ туйлагдаха байна. Энэнэй ашаар лэ хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэри тааруу хаhа саг таа, hайн шанартайгаар үнгэргэжэ, хүдөө ажахын ургамалнуудай, үбhэ ногооной үндэр баян ургаса ургуулжа, гээлтэгүйгоор хуряажа абаха аргатай байнабди.

Энэ Хандалга республикын агрономическа албанай хүдэлмэрилэгшэдэй 1991 оной апрелиин 5-да болоhон зүблоон дээрэ баталагдан абтаа.

СССР-эй ПРЕЗИДЕНТЫН ЯПОНДО БАЙhАН ТУХАЙНЬ

ТОКИО. (ТАСС). СССР-эй Президент М. С. Горбачев албанай хэрэгээр Япондо байhаар. Совет хүтэлбэрилэгшэ Японой Премьер-министр Т. Кайфу хоёр хоёрдохёо уулзажа хөөрэлдэбэ. СССР-эй болон США-гай, мүн Зүүнэй ба Баруунай ороондуудай хоорондохи харилсаануудые, Персидскэ тохойн оршондохи, Дутын Зүүн зүгтэхи байдалые, Азиин ба Номгон далайн оршондохи байдалые, тэрэ тоодо Корейн хахад аралай ба Камбоджын асуудалые, хоёр талын харилсаануудай зарим асуудалнуудые, тэдэнэр эубшэн хэлсэhэн байна.

СССР-эй Президент Японой бизнесэй хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаа, парламентда үгэ хэлээ. Гадна тэрэ Японой Социал-демократическа партиин ЦИК-эй түрүүлэгшэ Такако Доитой хөөрэлдэhэн ороной хэдэн университедүүдэй студентнүүд болон багшанарай урда үгэ хэлэhэн байгаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИ ДЭЭРЭ

МОСКВА. (ТАСС). Апрелиин 16-да СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессидэ хабаадагшад «Ажалай хамтын арсалдаануудые (зуришэлдөөнүүдые) шидхэхэ гурим тухай СССР-эй Хуулида хубилалтануудые болон нэмэлтэнүүдые оруулха тухай» Хуулиин проект эубшэн хэлсэhэн байгаа. Энэ заседанида журналистнуудые оруулбагүй.

Союзна парламентын hаяын сагай хүдэлмэриин график Верховно Соведэй хэблэлэй түб тарааба. Кризисhээ ороние гаргаха талаар программа Министрнүүдэй кабинет ерэхэ долоон хоногой эхеэр депутадуудта дурадхаха гэзэ хүлеэгдэнэ.

КПСС-эй КОМИТЕДҮҮДЭЙ СЕКРЕТАРЬНАРАЙ ХАНДАЛГА

Эсэгэ орондомнай хүшэр хүндэ сагай тэхёолдоод байхада, Смоленскдэ болоhон баатар - хотонуудай түлөөлэгшэдэй уулзалгада хабаадагшад — Москвагай, Ленинградай, Киевэй, Минскын, Брестын, Волгоградай, Керчиин, Мурманскын, Новороссийскын, Одессын, Севастополиин, Смоленскын ба Тулын партийна комитедүүдэй секретарьнар оронойнгоо эрхэтэдтэ хандаба.

Эхэ оромнай аюулда ороод байна, — гэжэ Хандалга соонь хэлэгдэнэ. Тэрэниие энэ удаа ёзаа тээhээ бэшэ, харин досоohоонь бидэнэй гараар hандаргаха hэдэлгэнүүд хэгдэнэ. Энээнэй тулада эгээл таарахагүй арганууд хэрэглэгдэнэ, манай түүхые ба дурасхаалые мартуулха, үндэhэ яhатанай шэнжээр бидэниие эбгүй болгохо, хани нүхэсэлэй, Эсэгэ орондоо дуратай ба тэрэнэй урда харюусалгатай байлгын мэдэрэлнүүдые мартуулха гэнэ. Мэхэлүүлжэ байнат гэжэ бидэниие үнэмшүүлхэ гэнэ. Иимэ хүнүүдэй зорилгонууд ойлгосотой. Хэдэн зуун жэлнүүдтэ байгуулагдаhан гүрэниие hандаргаха, эжабайдалай арюун зуб заншалнуудые үгы хэхэ, обществодо капитализм hэргээхэ зорилгоор экономическа ба социальна туршалгануудые үнгэргэхэ, «демократуудбди» гэжэ өөhэдыгөө нэрлээд, засаг гартаа абаха гээшэ эдэ хүнүүдэй зорилго болоно гэжэ документ соо тэмдэглэгдэнэ.

Кузбассай шахтернууд ба Хара бэшэ хүрьhэтэй нютагуудай таряашад. Москвагай, Ленинградай ба Свердловскын хүдэлмэришэд, Молдавийн виноград ургуулагшад, Украйнын металлургнууд хэзээдэшье худал хуурмаг ябадал гаргаагүй. Гадаадын дайсадаар нэгэнтэ бэшэ hандаргаhан арадай ажахын үндэhэ hуурние байгуулхын тула тэдэнэр шэн зоригтойгоор ажалладаг байгаа, гэзэ баатар-хотонуудай түлөөлэгшэдэй Хандалга соо баталагдана.

hаяхан лэ олоной үмэнэ ба диссертацинууд соогоо хүгжэнги социализмые магтажа байhан аад, харин мүнөө обществын социально-экономическа түхэл шэнжые hэлгэхэ шухала гэжэ батадхадаг хүнүүд лэ худал хуурмагаар ажаhуунна гээшэ. Бидэниие нэгэдүүлдэг ород хэлэн дээрэ энэ ябадалынь нюур сахилга, урбалга гэжэ нэрлэгдэнэ. Юумые hайнаар бодожо үзэнгүй, бидэнэй дундаhаа олон хүнүүд эдэнэрэй үгэдэнь ороно.

Дарлалга мүлжэлгэhөө дэлхэйн арадуудые нэгэнтэ бэшэ абарhан Россин Агуусхэ гүрэнэй ёно заншалнуудые үргэлжэлүүлдэг Совет гүрэндэ ажаhуунабди гэжэ бидэ hанажа ябаха уялгатайбди гээд документын авторнууд онсолонзаана. Агуусхэ Октябриин ашаар мүндэлhэн хүниие социальна талаар хамгаалха үг зорилгонууд XX зуун жэлдэ хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын гол шэглэлнүүдтэ горитой нүлөө үзүүлhэн гэжэ бултанда мэдээжэ.

Ороние политическэ ба социально - экономическа хүшэр хүндэ кризисhээ гаргаха аргатай гол хүсэн гэбэл совет хүнүүдэй патриотизм ба баата нэгэдэл байгаа, байхашье гэжэ бидэ гүнэгыгөөр этигэнэбди гээд Хандалга соо хэлэгдэнэ.

Альганайшье шэнээн газар бүхэмнай хүнэй шуhаар, хүлhөөр нэбтэрэнхэй, арадай байгуулhан бүхы юумэн үнэтэй сэнгээр түйлагданхай гэжэ мэдэрхыень бидэ, баатар-хотонуудай түлөөлэгшэд, Эсэгэ ороно хамгаалгын Агуусхэ дайнай эхилhээр 50 жэлэй урда бүхы совет хүнүүдые уряалнабди.

(ТАСС).

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ КАБИНЕДТЭ

Красноярска хизаарта, Эрхүүгэй ба Кемеровскэ областьнуудта оршодог нүүрhэнэй промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ нэмэлтэ хүнгэлэлтэнүүдые олгохо тухай Тогтоол СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаба. Кемеровскэ областьдо, мүн тэрэшэлэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1967 оной ноябриин 10-най 10298-дахи номерой тогтоолоор (СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1983 оной январиин 3-най 12-дахи номерой тогтоолоор найруулагдаhан) бателэгдэhан Хөлын Хойто зүгэй районуудта болон нютагуудта адлидхагдаhан Хойто зүгэй районуудай тоодо ороогүй Красноярска хизаарай ба Эрхүүгэй областиин районуудта оршодог нүүрhэнэй промышленностиин предприятинуудта СССР-эй Министрнүүдэй кабинедэй 1991 оной апрелиин 3-най 135-дахи номерой Тогтоолые хэрэглэхэ шидхэбэри абтаба.

1990 оной ороohоной ургасые гүрэнэй амбаарта нэмэжэ оруулха зорилгоор 1990 оной ороohоной ургасые нэмэжэ худалдаха талаар СССР-эй Министрнүүдэй кабинедэй 1991 оной февралиин 16-най Тогтоолоор хараалагдаhан гурим ба дүримүүдые хэрэглэхэ болзорые 1991 оной июниин 1 болотор утадхаха шидхэбэри СССР-эй Министрнүүдэй кабинет абаба.

1990 оной ургасын ороohо нэмэжэ худалдаха гурим ба дүримүүд тус захиралтаар хараалагдаагүй союзна республикануудташье хэрэглэгдэхэ.

(ТАСС).

ҮҮСХЭЛ ЭМЖЭГДЭБЭ

Ленинэй түрhөөр 121 дэхи ойдо зорюулагдаhан коммунис субботник апрелиин 17-ныгэрэхэ гэhэн шидхэлтэй Түнхэнэй районой түрмэ больницын коллектив абаба.

Субботниго эбтэй эетэйгээр, олоhон мүнгээ Хамарай больницын hуури эмнэлэгэй зонниие эмнэлэгэй-онтологическа отделениие барилгада шэглүүлхыеньнь, ой бүхы ажалша коллективнь медицинтэй урялаба. Отделениин барилгада 138 дүгэй түхэриг бага бэшэ гаргашалагдахаар хаагдана. Субботниго олоhоор мүнгоор тус больницын ороо овощ ургуулха теплицэ, мүн аргалуулжа байна. Мүн хүгшэдэй хаба соолгалахаар мастерской ёhотой. Хараhанай ажалай, дайнай ба инвалидуудай аргаараа юм.

Энэ хүрэтэй түбэй больницын ажалшадай үүсхэльгэ болгожо байна. Субботниго эрдэмтэй совхозой ажалшадай ажалай дэмжэлэй дэмжэбэ. Мүнөө ажалай районой бүсадшье совхозуудай, предприятиинууд, организацинуудай коллективнууд энэ үүсхэл дэмжэhэнэй мэдүүлэнхэй.

В. ТУЛАЕВ.

ВЕТЕРАНУУДТА ДАМЖЭЛУЛХА

Улаан-Удын [illegible] эмхидамаг заводой коллективнь [illegible] коммунис субботник үнгэргэхэ гэжэ шийдэбэ. Субботник эмхитэй үнгэргэхын тула [illegible] штаб байгуулагдажа, [illegible] хэхэ ажалые тодорхойлобо байна. Бүхы цехүүдэй [illegible] ажалладаг гаргаhан, [illegible] техническэ хүдэлмэриие, алба хаагшад заhабарилжа, отолхо юм. Инженер - техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад заhабарилжа, [illegible] гаарые болгоhоhоо, цехүүдэй [illegible] предприятиие hэльгэлгэдэ хабаадаха.

[illegible] ажалша коллективнь [illegible] шидхэhэнэй ёhоор, комсомолоо субботниго үедэ хүгшэдэй опохоор хараалагдаhан [illegible] мянган түхэриг ресурсаа даймай, ажалай ветеранууд, советэ дамжуулаха. Мүн Улаан Хэрэзэhэ бүлэмдэ 500 түхэриг үгэжэ шидэнэ.

Е. БОЖЕДОМОВ,
заводой парткабинедые даагша.

Коммунис субботнигые угтуулан

Улаан-Удын хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой хабсаралгын 2-дохи цехтэ П. Н. Дондоковой бригадада хүрэхэдоо, бригадиртайнь танилсаа hэм. Пурбо Николаевич табан жэлэй туршада энэ заводто хүдэлнэ. Табадахи разрядай электро-гагнууршан юм. Өөрынгөө хэрэгые тордиhогүй hайн мэдэдэг, харюусалгаяа гүйсэд мэдэрдэг мэргэжэлтэн гээд дурдамаар. Залуу мэргэжэлтэ Ленинскэ коммунис субботнигой үдэр үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлхоор зэhэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Н. Дондоков.

А. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

АДУУШАДАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ЗҮБЛӨӨН

Республикын колхоз, совхозуудай, гүрэнэй хүдөө ажахын бусад предприятинуудай адуушадай ээлжээтэ зүблөөн үржадэр Бурятскагропромсоюзай конференц-зал соо боложо үнгэрбэ. Агропромсоюзай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. Я. Разуваев тус зүблөөе оролто үгөөр нээhэн байна. «Адуушадай 1990 оной хүдэлмэриин дүн ба республикын ажахынуудта мориной мяха үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудалаар мал ажалай таhагые даагша В. П. Фалилеев элидхэл хээ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Баунтын районой «Витимский» совхозой директор А. А. Синицын, Буряадай гүрэнэй конюшниин директор Д. Ж. Чердонов, Түнхэнэй районой Харбяангуудай совхозой арендатор, ахалагша адуушан В. Н. Адушеев, Хориин районой «Георгиевский» совхозой ахалагша адуушан А. П. Климов, Бурксопсоюзай таhагые даагша В. Я. Грудинина, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша адуушан А. В. Бурдуковский, Ивалгын районой hуралсалай «Байгал» ажахын ахамад зоотехник Д. А. Петухов, Буряадай хүдөө ажахын институдай кафедрые даагша, хүдөө ажахын эрдэмэй доктор, профессор С. Б. Помишин, Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи управлениин ветеринарна таhагай ахамад ветеринарна врач А. Я. Соколов, агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ И. П. Ефимов гэгшэд хабаадалсаба.

Удаань зүблөөндэ хабаадагшад республикын агропромышленна комплексын hалбаринуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ, бүхы адуушадта хандаhан Хандалга, мүн 1991—1995 онуудай хугасаа соо адуу мориные саашадань хүгжөөхэ талаар Бурятскагропромсоюзай шийдхэбэриие нэгэн дуугаар баталан абаhан байна.

hүүлдэнь үнгэрhэн жэлэй дүнгөөр адуун hүрэгые хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалтануудые түйлаhан Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Ивалгын районой hуралсалай «Байгал» ажахыда, Кабанскын районой «Шергинский» совхоздо, Зэдын районой Торинн мори үсхэбэрилдэг заводто, Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхоздо, Баунтын, районой «Витимский» совхоздо тус тустань дипломууд, 250 түхэригэй сэнтэй үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба. Республика дотор дэлгэрүүлэгдэhэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа, гараhан Мухар-Шэбэрэй районой «коммунизм» колхозой ахалагша адуушан Е. Е. Олонниковтэ нэгэдэхи hуури олгогдожо, чемпионой улаан лентэ зүүлгэгдээ, 150 түхэригэй сэнтэй үнэтэ бэлэг, орон соогуураа аяншалха түлөөhэгүй путёвко барюулагдаа. Хоёрдохи hуури эзэлhэн Захааминай районой Далахайн совхоздо ахалагша адуушан В. Ш. Базаров 125 түхэригэй сэнтэй үнэтэ бэлэгээр, орон соогуураа аяншалха түлөөhэгүй путёвкоор шагнагдаhан байна. Түнхэнэй районой Туранай совхозой ахалагша адуушан Д. Д. Шалбанов гурбадахи hуури эзэлhэндэ 100 түхэригэй сэнтэй үнэтэ бэлэгээр, орон соогуураа аяншалха түлөөhэгүй путёвкоор шагнагдаhан байна юм.

Буряад орондо буулгадаhан үнгэтэ «Амар мэндэ, мориді» гэhэн баримтата фильм тэдэнэртэ харуулагдаа. Удаань Дээдэ-Онгостойдо оршодог Улаан-Удын гүрэнэй конюшнида ошожо, республикын адуушадай зүблөөндэ зорюулагдаhан моридой урилдаае хужаралан хараhан байна.

Үглөөдэрынь тэдэнэр бултадаа Горький посёлогто үнгэрэгдэhэн республикын үүлтэртэ моридой выставкэ - аукциондо хабаадалсаа.

Д. ДОНДОКОВ.

БУРЯАДАЙ ССР-ЭЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

Буряадай ССР-эй Верховно Соведэй IV сесси Соведүүдэй байшангай конференц-зал соо байгша оной апрелиин 22-то, үглөөнэй 10 сагта нээгдэхэ.

Сессидэ ерэhэн депутадууд Буряадай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 408-дахи кабинедтэ апрелиин 19-дэ, 20-до, 21-дэ үглөөнэй 9 сагhаа 18 саг хүрэтэр бүридхэлдэ абтаха юм.

Сессиин нээгдэхэ үдэр депутадууд Соведүүдэй байшангай конференц-залай фойе соо 8 саг 30 минутаhаа бүридхэлдэ абтаха.

Цыбен ЖАМЦАРАНОГОЙ дурасхаалда

МОСКВА. (ТАСС). Буряадай элитэ ехэ эрдэмтэ, багша, нинтын ажал ябуулагша Цыбен Жамцаранович Жамцараногой түрhөөр апрелиин 27-до гүйсэхэ 110 жэлэй ойдо зорюулагдаhан «түхэреэн стол» Буряад соёлой «Уряал» гэжэ Москвагай булгэм болон Москвадахи Монгол соёлой түб үнгэргэбэ.

Ц. Ж. Жамцараногой ажал ябуулга гайхамаар олон талатай, аша үрэтэй байха юм. Буряад арадай аман зохёолой хэдэн арбаад томо үльгэр домогуудые тэрэ бэшэжэ абаад, хойто үеынхидтэ үлээhэн, заримыень Петербургын университедэй профессорнууд, үнэ урдань хэблэн гаргаhан байха юм. Тэдэ энэрхы сэдьхэлтэй, анхарал оролдолготой багшанар байжа, залуу эрдэмтын хүдэржэн үргахада эдэбхитэйгээр туhалhан бэлэй.

Харин 1907—1908 онуудта үсэгэлдэрэй студент өөhэдынгөө hураhан дээдэ hургуулиин кафедраhаа монгол хэлэн тухай лекци үншедаг болоо hэн. Алдар суута энэ hургуулиин эрхимэй эрхим студентнэр лэ нимэ этигэл хүндэдэ хүртэдэг байhан юм. Эсэгэ оронойхидоо гэгээрүүлхын тула тэрэнэй хэhэн ажал ябуулга барагдашагүй ехэ байгаа гээшэ. Харин hүүлдэнь, 1911 ондо энэ ороной Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын урилгаар тэндэ ошоhонhоо хойшо, Монголой ажалшадай соёл гэгээрэл хүгжөөхэ талаар Ц. Ж. Жамцараногой хэhэн хүдэлмэри сэгнэшэгүй удхатай байха.

Буряад эрдэмтын ажабайдалай Монголдохи үе сагынь МНР-эй түүхэдэ толотомо хуудаhан боложо оронхой юм. Тэндэ тэрэ хори гаран жэлдэ ажаллаhан байна байна шуу. Эрдэмтын эдэбхи үүсхэлээр Улаан-Баатарта түрүүшын hургуули нээгдээ, «Ниислэлын сонин» гэжэ түрүүшын монгол газета болон «Шэнэ толь» гэжэ журнал байгуулагдаа. Зүүн зүгэй арадуудай хэлэнүүдые лэдэхэhэн гадна тон hайнаар ород, француз хэлэ мэдэхэ байhан тула тэрэ ородой болон дэлхэйн классигуудай олон уран зохёолнуудые монгол хэлэн дээрэ оршуулhан байна. Тэрэ учебнигүүдые, эрдэмэй туйлалтанууд тухай хэдэн номуудые бэшэhэн юм. Ц. Ж. Жамцарано Науканнуудай комитедэй үндэhэ hуури табижа, тэрэнь hүүлдэ национальна Академи болоо бэлэй.

Ц. Ж. Жамцарано монгол арадай революционно хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Монголой Арадай (hүүлдэнь Арадай — революционно гэжэ нэрэтэй болоhон) партиин гэшүүн боложо ороод, тэрэнэй түрүүшын Программые зохёогшодой нэгэн байhан, МНРП-гэй ЦК-гай гэшүүнээр хэдэн жэлдэ hунгагдаhан юм.

Эхэ ороноо бусажа ерээд, эрдэмтэ Ленинградта СССР-эй Науканнуудай академиин Зүүн зүгые шэнжэлдэг институдта өөрынгөө эрдэм шэнжэлгын хүдэлмэри үргэлжэлүүлбэ. Тэрэ 1937 оной сталинска хамалга хюдалгын шэрүүн долгин Ц. Ж. Жамцараное дайрангүй гараагүй байгаа. «Тагнуулай—hүйдхэлтэ эмхидэ хабаадаhанай түлөө» гэжэ худал хуурмагаар тэрэ гэмнэгдэжэ, сүүдлүүлээд, тэндhээ бусажа ерээгүй юм. Харин наhа бараhан хойноhь, 1956 ондо энэ хэрэгынь согааруулагдаhан байна.

«Түхэреэн столой» зүблөөн дээрэ Ц. Ж. Жамцараногой ажабайдал болон ажал ябуулга тухай мэдээсэлнүүдые Москвагай, Ленинградай, Улаан-Удын, Улаан-Баатарай хэлэ бэшэгэй, түүхын эрдэмтэд, журналистнууд хэбэ. Түрэлхид болон бага балшар наhанайнь hонирхолтой, үрдань мэдэгдээгүй байhан баримта ушарнууд тухай Шэтын областиин Агын Буряадай автономито округой hудэнтэ hууринhаа тус уулзалгада ерэhэн эрдэмтын нютагайхид эндэ суглэрагшадта хөөрэжэ үгөө.

Ц. Ж. Жамцарано олон жэлнүүдэй туршада мартагдаад байhан эрдэмэй хүдэлмэринүүдые бүри үргэнеер хэблэн гаргаха, тэрэнэй эрдэм ухаанай ажалые эдэбхитэйгээр шэнжэлхэ, үргэн олон уншагшадта hонирхолтой уран hайханайбаримтата номуудые бэлдэхэ хэрэгтэй гэжэ «түхэреэн столдо» хабаадагшад тэмдэглээ.

Москвагай уран зураша В. Доржиев өөрынгөө зураhан Ц. Ж. Жамцараногой портредые hудэнтэ hууринай музейдэ бэлэг болгон бариба. Эндэ суглараагшадай урдь Гнесинэй-хидэй нэрэмжэтэ институдта болон Москвагай консерваторидо hурадаг буряад студентнэр концерт харуулаа.

Энэ уулзалгада Буряадай ССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ С. Н. Булдаев, СССР-тэхи МНР-эй посольствын советник Лхамсуренгийн Зундуй, Москвада байдаг Буряадай республикын саг үргэлжын түлөөлэгшэ Н. И. Крючков хабаадалсаhан байна.

К. БОЛДОХОНОВ,
ТАСС-ай корр.

СССР-ЭЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ КАБИНЕДТЭ

Красноярска хизаарта, Эрхүүгэй ба Кемеровскэ областьнуудта оршодог нүүрhэнэй промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ нэмэлтэ хүнгэлэлтэнүүдые олгохо тухай Тогтоол СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаба. Кемеровскэ областьдо, мүн тэрэшэлэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1967 оной ноябриин 10-най 10298-дахи номерой тогтоолоор (СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1983 оной январиин 3-най 12-дахи номерой тогтоолоор найруулагдаhан) бателэгдэhан Хөлын Хойто зүгэй районуудта болон нютагуудта адлидхагдаhан Хойто зүгэй районуудай тоодо ороогүй Красноярска хизаарай ба Эрхүүгэй областиин районуудта оршодог нүүрhэнэй промышленностиин предприятинуудта СССР-эй Министрнүүдэй кабинедэй 1991 оной апрелиин 3-най 135-дахи номерой Тогтоолые хэрэглэхэ шидхэбэри абтаба.

1990 оной ороohоной ургасые гүрэнэй амбаарта нэмэжэ оруулха зорилгоор 1990 оной ороohоной ургасые нэмэжэ худалдаха талаар СССР-эй Министрнүүдэй кабинедэй 1991 оной февралиин 16-най Тогтоолоор хараалагдаhан гурим ба дүримүүдые хэрэглэхэ болзорые 1991 оной июниин 1 болотор утадхаха шидхэбэри СССР-эй Министрнүүдэй кабинет абаба.

1990 оной ургасын ороohо нэмэжэ худалдаха гурим ба дүримүүд тус захиралтаар хараалагдаагүй союзна республикануудташье хэрэглэгдэхэ.

(ТАСС).

МАЛШАД ЮУНДЭ hАНАhТА БОЛОНОБ?

Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой Цыдып-Доржо Балдановай даадаг аренднэ бригадын бүтээмжэтэй ажал, байгша ондо энэ ажалша бүхэриг бригадын бэелүүлхэ зорилгонууд тухай тоо, баримтануудтайгаар хөөрэhэн журналист Мижитцырен Намжиловай фоторепортажтай номерой 2-дохи нюурта танилсагты.

Арендэ: бодото байдал, шиидхэгдэхэ асуудалнууд

МАЛШАД ЮУНДЭ ҺАНААТА БОЛОНОБ?

Репортаж

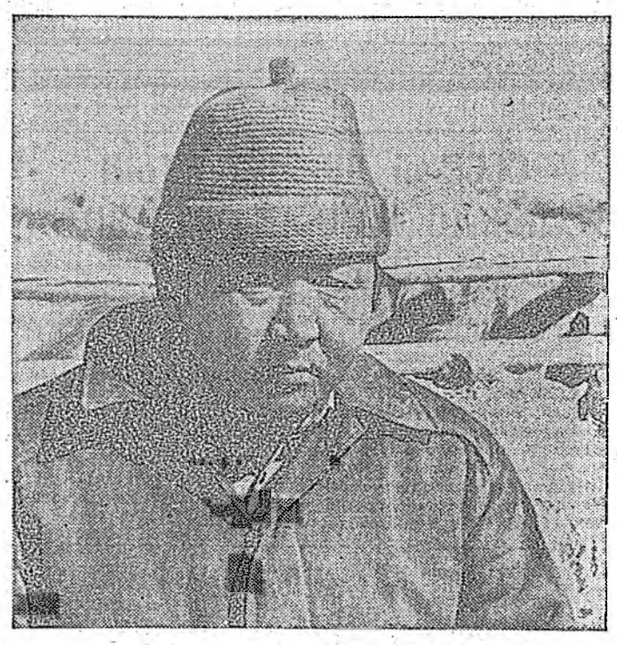

Энэ хүн тухай үнинэй дуулдагшье һаа, һайн танихагүй байгааб. Тиимэһээ һаяхан Загарайн районой Эрхирэгэй совхоздо ябахадаа зорюута һурагшалжа, Цыдып-Доржо Бадмаевай харуурһалдаг малай гүүртэдэ заатагуй хүрэхэ гэжэ шиидээ һэм.

Ажахын түб тосхонһоо холо бэшэхэнэ, дардем харгыһаа хойшоо гараадхихэда, нариихан хүндын аман дээрэ малай байра, хашаа хорёо, гэр, газаань трактор, машина, тэргэ шарга гэхэ мэтын байхань холоһоо хараг да бэлэй. Эндэ хүрэжэ ерэхэдэмни газаагуур хүдэлжэ байһан хүнүүд харагдабагуй. Гэрэйнь тээ хойно ута хашаагай үбэртэхи хэдэн хорёо соо хуу нэгэ адлирхуу хуа эреэн зуһэтэй яһала пугалихан буруу, хашарагууд һөөл зохидоор эдеэлжэ байна. Үбэлэй шанга хуйтэндэ нилээд шэшэрэлдэһэн жэжэ мал хабарай уринда одоолшье дулаасажа, үе мүсэеэ тэниилгээ гэжэ мэдэхээр.

Гэртэ ороходомни хэдэн эрэшүүл удэрэйнгээ эдеэ бэлдэжэ, һахы-һалаг байбад. Нэгэнийнь хартаабха арилгана, нүгөедэнь сайгаа шанана, баһа нэгэнийнь хилээмэ зуһэнэ. Танилсабабди.

Бэеэр хүдэр томо, багжагар хүниинь гараа үгэхэдөө «Цыдып-Доржо Бадмаев»— гээд, бэеэ нэрлэбэ. Нүгөө хоёрынь —Галсан Амбаев, Виктор Данчинов гэгшэд байба.

— Һуугыт, хөөрыт. Эд бараан, эдеэ хоол үнэтэй болобо. Хото городоймнай хүн зон хайшан гэжэ байнаб? Шаг шууяан болоногүй, амгалан аабза? Телевизорээр харахада, ороной баруун тээгүүр ехэл һанаа зоборитой юумэнүүд болодог хэбэртэй агша. Үнөөхил дэлгүүрэймнай заха үзүүр үзэгдэжэ байна гээшэл ха. Бидэ худөөгэй зон хаагуурнь, хайшан гэжэ хабшуулдажа, бүтэн бүлеэн гараха зонбибди? Миний һанахада, үнэн сэхээр хүдэлөөд ябаһан, илангаяа малаа һайнгаар харуурһалһан хүн дан ехээр хохидохогүй аабза гээд һанагшаб. Гансал эдеэ хоол, эд бараан, үмдэхэ хубсаһанһаа эхилээд, бүхы юумэнэй хомор болошоһониинь халагламаар. Үнэтэйшье һаа, элбэг һаа, юун гээшэ һэм,— гэжэ Цыдып-Доржо Бадмаевич һанаеень зобоожо байһан юумые хэлэжэ эхилбэ.

— Тиийһээ тиитэрээ таанад арендаторнууд юунэйшье болоо һаа, бүтэн бүлеэн гарасалдаха бээзт,— гэхэдэмни, малшад булта һэр-мэр гэлдэбэ.

— Мэдэхын аргагүй. Бидэ мүнөө ажахын доторой арендэ аргаар гэхэ гү, али оруулһан олзо доходһоо гол түлөөһэ абадаг подрядай гуримаар хүдэлнэбди. Иигээд бүри энэ жэлһээ хүсэд бээ дааһан арендэ бага предприяти болоод туршаха гэһэн байгаабди. Теэд совхозһоо һалажа, амяараа болоходоо аргагүй ехэ налог түлэхэ болонобди. Тэрэмнай бидэниие өөдэлүүлхэгүй. Али фермерэй ажахы болохо зон гүбди. Ормыень үшөө олоогүй байнабди. Хажуугаарынь Улаан-Удын авиационно завод совхозыемнай хамһабариин ажахы болгожо абаха һанаатай. Тиигээ һаань, манайхин мэтэ бээ дааһан арендэ, подрядна коллективүүд, гэр бүлын ажахынууд хайшан гэхэб? Мэдэхын аргагүй, — гэжэ малшан хэлэнэ.

— Ехэ завод гээшэткай манай совхоз мэтэ ажахые хаханшьегүй бүхэлеэр залгижархина ааб даа. Тиихэдэнь газар, уһандаа эзэн бэшэ, миил хүлһэншэд болоод лэ һалажа магадбди,— гэжэ Виктор Данчинов дуугарба.

— Үгы теэд, манай ажахы мэтэ үгытэй ядуу колхоз, совхозые өөдэнь татаха, тэдхэхэ мүнгэн гүрэнһөө үгтэхэеэ болёо. Яанат, өөһэдөөл аргаяа ологты гэхэнь ха юм. Тиихэдэнь яахабибди? Манай эндэхи хайр шулуун хүрьһэтэй газарые хүн зондо хуу хубаажа үгэхэдэшье үрэ гарахагүй. Тиимэһээ авиазавод шэнги томо, баян предприятиин дали доро ороо һаамнай, дээрэ болохо бэшэ гү?— гэжэ Галсан Амбаев хэлэнэ.

Тиигэһээршье хөөрэлдөөмнай тэдэнэй өөһэдынь мүнөодэрэй ажал хэрэгүүд руу шэглэбэ.

— Би хори гаран жэлдэ механизатораар хүдэлөө хүм. Гурбан жэлэй саана, тиихэдэ Эрхирэгэймнай совхозой директор байһан Ч. Д. Дымчиков намайе дуудаад, малшадай арендэ гүүртэ даажа абыш гэжэ дурадхаһан юм. Түрүүн бидэ 3 хүн, намтай сугтаа энэ Галсан Амбаев Виктор Данчинов хоёр оролсоһон байгаа. 127 жэжэ буруу, хашарагуудые даажа абаа һэмди. Хонидой хуушан хашаа, хорёо һэльбээд, малаа тэрээн соо үбэлжүүлээбди. Үбһэ тэжээл, талха таряа хуу совхозһоо абаа аабзабди даа. Зуниинь малаа хойто хүнды өөдэ ойн бэлшээридэ адуулжа зуһаабди. Хойто намарынь малаа шэгнүүлжэ тушаахадамнай үхэр бүхэн жэл соо шэгнүүрээ дунда зэргээр сүүдхын 548 граммаар нэмэһэн байгаа. Үбһэ тэжээл болон жэл соо хэһэн бусад гаргашьемнай тоолоод байхадань, жэлэй тоосоогоор хүн бүхэн 4000—5000 түхэриг гар дээрээ абаха болоо һэн. Мүн һара бүри хүнэй 200 түхэриг аванс абаһан байгаа гүбди даа. Тиимэ байна гээшэл ха. Бидэ худөөгэй зон хаагуурнь, хайшан гэжэ хабшуулдажа, бүтэн бүлеэн гараха зонбибди? Миний һанахада, үнэн сэхээр хүдэлөөд ябаһан, илангаяа малаа һайнгаар харуурһалһан хүн дан ехээр хохидохогүй аабза гээд һанагшаб. Гансал эдеэ хоол, эд бараан, үмдэхэ хубсаһанһаа эхилээд, бүхы юумэнэй хомор болошоһониинь халагламаар. Үнэтэйшье һаа, элбэг һаа, юун гээшэ һэм,— гэжэ Цыдып-Доржо Бадмаевич һанаеень зобоожо байһан юумые хэлэжэ эхилбэ.

— Тиийһээ тиитэрээ таанад арендаторнууд юунэйшье болоо һаа, бүтэн бүлеэн гарасалдаха бээзт,— гэхэдэмни, малшад булта һэр-мэр гэлдэбэ.

— Мэдэхын аргагүй. Бидэ мүнөө ажахын доторой арендэ аргаар гэхэ гү, али оруулһан олзо доходһоо гол түлөөһэ абадаг подрядай гуримаар хүдэлнэбди. Иигээд бүри энэ жэлһээ хүсэд бээ дааһан арендэ бага предприяти болоод туршаха гэһэн байгаабди. Теэд совхозһоо һалажа, амяараа болоходоо аргагүй ехэ налог түлэхэ болонобди. Тэрэмнай бидэниие өөдэлүүлхэгүй. Али фермерэй ажахы болохо зон гүбди. Ормыень үшөө олоогүй байнабди. Хажуугаарынь Улаан-Удын авиационно завод совхозыемнай хамһабариин ажахы болгожо абаха һанаатай. Тиигээ һаань, манайхин мэтэ бээ дааһан арендэ, подрядна коллективүүд, гэр бүлын ажахынууд хайшан гэхэб? Мэдэхын аргагүй, — гэжэ малшан хэлэнэ.

— Ехэ завод гээшэткай манай совхоз мэтэ ажахые хаханшьегүй бүхэлеэр залгижархина ааб даа. Тиихэдэнь газар, уһандаа эзэн бэшэ, миил хүлһэншэд болоод лэ һалажа магажа байна. Эвенк эхэнэрнүүд урдань ангай арһаар хубсаһа хунар, гутал уран гоёор сёдог һэн. Энэньшье мартагдаха туйлдаа хүрэнхэй. Жэнхэни түрэл хэлээ, үеһөө үеэдэ дамжуулагдадаг аман зохёолоор, уг гарбалаа мэдэхэ эвенкнүүд үсөөржэ байна. Тиихэдэ байра байдалайшье талаар һүрхэй бэшэ. Олонхи эвенкнүүд холын гүүртэ, заямхануудаа дээгүүр ажаһуудаг. Тусхайлбал, Мунчо, Джэргэ, Тааза, Һамаахай, Хэнхэсэр гэһэн нютагуудаар байдаг юм. Эдэ газарнууднай совхозой түбһөө холо, хэдэн гол горходой саада тээ оршодог. Хүндэ юуншье болоожо магад. Жэшээлбэл, медицинын хүдэлмэрилгшэдые, ветеринарнуудые, зоотехнигүудые дуудаха хэрэг гарадаг. Тиимэһээ телефон яаха аргагүй хэрэгтэй болоно. Эвенкнүүдэй социальна ажабайдалые һайжаруулха талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ эхилэнхэй.

1990 оной декабрийн 1-дэ Уланхаанай сомоной Советэй хүн зоной хемтын суглаан зарлагдажа, нютагайнгаа Советдэ эвенкийскэ национальна статус олгохо тухай асуудал зүүмэгдэнэн юм. Тус суглаанда хабаадаһан 157 хүнэй 155-ниинь нютагайнгаа Советдэ эвенкийскэ национальна статус олгохо гээд дуугаа үгэбэ. Гэбэшье сомоной газар дээрэ һуудаг бүхы зоной һанамжа шагнаха, мэдэхэ ёһотойбди гэһэн дурадхал бүгэдэндэ һайшаагдажа, референдум зарлаха шиидхэбэри абтаа һэн. Тиигэжэ декабриин 8-да сомоной бүхы зоной референдум үнгэргэдэбэ. Референдумдэ хабаадаһан 489 хүнэй 290-ниинь нютагайнгаа Советдэ эвенкийскэ национальна статус олгохын түлөө дуугаа үгэһэн юм. Нютагай зоной энэ шиидхэбэриие Буряадай ССР-эй Верховно Советдэй сесси хаража үзөөд, дэмжэһэн байгаа. Мүнөө манай нютагай Совет арадай депутадуудай Уланхаанай эвенкийскэ национальна сельскэ Совет гэһэн нэрэтэй болонхой.

Би мүнөө манай сомондо юун хэгдэхэ байнаб, һаяар юун хэгдэхэб гэһэн асуудал тухай тогтохомни. Манай сомониие гансата баяжаа гэжэ зарим зон һанажа болохо. Эрэ тиимэ бэшэ. Бидэ социальна ажабайдалаа һайжаруулхын тула өөһэдөөл оролдохо ёһотойбди. Энэ хэрэгтэмнай райгүйсэдком, республикын Верховно Совет шадаха зэргээрээ туһалха бээз. Һаяхан Уланхаанда шэнэ АТС-эй (автомат телефонно станци) байшан ашаглалгада тушаагдаа. Тиимэһээ гүүртэ, заямхануудаа дээгүүр телефонуудые оруулжа захалхамнай. Мүн эвенкнүүдтэ гэр байрануудые олоор бариха түсэбтэйбди. Һаяхана хоёр байратай хоёр гэр ашаглалгада тушаагдаа. Үшөө хоёр иимэ гэр һаяар тушаагдаха юм. Тиихэдэ 25 хүнэй багтаамжатай больница барюулха түсэбтэйбди. Энэ асуудал бүтэхэ тээшээ шиидхэгдэжэ байнхай. Мүн Уланхаанай дунда һургуулиин байшан тухай хэлсэнээр үнинэйбди, һургуулиин байшан 1993 онһоо баригдаха. Проектнь бэлдэгдэжэ байна.

Эвенкнүүдтэ жэлдээ нэгэ дахин ан барихыень түсхай лицензи үгтэдэг. Зүгөөр агнаха гэхэдэнь, буунуудынь хомор болонхой. Эдэ асуудалнууд гуримшуулагдажа байна. Гэхэ мэтэнээ эхилээд, зарим тэды хүдэлмэри яһала хэгдэнэ. Хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай районой нэгэдэлтэй тусхай түсэб табижа, нэгэ шэглэлээр хүдэлхэ байгаабди. Гол зорилгомнай адлирхуу ха юм. Эвенк угсаатанай хэлэ, соёл болбосорол, аман зохёол хүгжөөн һэргээхэ гээшэ нэгэ хэдэн жэлэй хүдэлмэри бэшэ. Бүхы зоной һанамжа дурадхалнуудые тэнсүүлжэ үзөөд, холын хараа бодолтойгоор хүдэлбэл, үрэ дүнгүүднай харагдахал байха. «Мүльһэн хүдэлөө» ха юм даа.

В. ЦЫРЕНОВ,
Уланхаанай эвенкийскэ национальна сельскэ Советдэй секретарь.

Хурамхаанай район.

Иигээд ойдо деляна абажа, модо отолхомнай. Өөһэдын хүсэтэй һайн трактортай болоо хадаа паар хахалалга, тарилгаяа хуу өөһэдөө хэхэ, үшөө өөһэдын техникээр совхоздоо хүдэлжэ, мүнгэ олохо зорилготойбди. Нёдондо бидэ өөһэдтөө хүсэд хүрэхэ үбһэ бэлэдхээд, совхоздоо үшөө 2800 центнер үбһэ соможо үгөө һэмди,— гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ малшад-арендаторнууд бүхыдэнь 500 центнер нэмэлтэ шэгнүүр (үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые жэл соо сүүдхын 605 граммаар дээшэлүүлээ) абажа, хамтадань 100 һайса гаран мянган түхэригэй ашаг олзо оруулаа. Мүн һара бүхэндэ хүнэй 300 түхэриг аванс абаад, жэлэй тоосоогоор хүн бүхэн 7500—8000 түхэригэй нэмэлтэ түлөөһэндэ хүртэһэн байна.

Энэл даа арендэ харилсаанай түрүүшын алхам.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Ахалагша малшан Ц-Д. Б. Бадмаев. Арендаторнууд ажалдаа. Арендэ гүүртын малшад Г. Э. Амбаев, В. И. Данчинов, Н. С. Шувалов, В. А. Ольхов.

Авторай фото.

Загарайн район.

ХАМСЫГАА ШАМАХААР БО

Нёдондо жэлдэ таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 10,4 центнер таряа үргүүлжа абаа һэмди. Ороо́һо үйлэдбэрилхэ түсэбнай ороймоол 69 процент дүүргэгдэнэн байна. Суглуулжа абаһан үргасын центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 24 түхэриг болоо бэлэй.

Сагай уларилһаа бодожо, бидэ ганса ороо́һо таряа иимээр үргуулаа бэшэ, мүн силосэй ургамалнуудые, үбһэ ногоо һанаһанда хүрэмөөр бэлэдхээгүйбди. Тусхайлбал, ажахын механизаторнууд силос дарахадаабаряа 88, үбһэ нөөсэлхэ түсэбөө 87 процент дүүргээ юм. Бэлэдхэгдэнэн тэжээлэй шанарынь ехэл муу байгаа. Иимэ тэжээл эдиһэн мал хаанаһаа элбэг һу, мяха үгэхэ гээшэб? Харин мүнөө бидэ Скотимпортһоо үбһэ худалдажа абахадаа, центнер бүхэндэнь 23 түхэриг түлэнэбди. Иимэ байдалда байгаад, хаанаһаа олзо, ашаг үрэ тухай хэлсэхэ болонобибди? Юундэ иигэжэ хүдэлнэ гээшэбибди?

Тохёолдоһон энэ байдалай шалтагааниинь мүнөө эли болонхой гээшэ ааб даа. Нэн түрүүн бидэ хабарайнгаа тарилгада муу шанартайгаар бэлдэнэбди. Совхозой 28 тракторай арбан табаниинь зоһабарилагдаха ёһотой байгаа. 17 анзаһанай найманиинь бэлэн болгогдонхой; 20 культиваторай ороймоол 4-ниинь зоһабарилагдаа. Уданшьегүй, хахад һара болоншьегүй, хабарай тарилга эхилхэмнай. Харин тиихэдэ үрэһэ хүрэнгөөр дуталданабди. Бии байһан үрэһэмнай тарилгын шанарта үшөөл хүргэгдөөгүй байһаар.

Иимэ байдалтай байгаад, ерэхэ ургасын хуби заяан тухай мүнөө хэлэлтэй аал? Бидэ хабарайнгаа тарилгада ехэл муу бэлэдхэлтэй хүрэжэ ерэбэбди. Эдэ дутуу дунданууда дары түргэн саг соо үсадхахэ арга манда бии. Гансал өөһэдымнай ороолдолго хэрэгтэй. Нэн түрүүн коллектив нэмэлтэ шэгнүүр (үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые жэл соо сүүдхын 605 граммаар дээшэлүүлээ) абажа, хамтадань 100 һайса гаран мянган түхэригэй ашаг олзо оруулаа. Мүн һара бүхэндэ хүнэй 300 түхэриг аванс абаад, жэлэй тоосоогоор хүн бүхэн 7500—8000 түхэригэй нэмэлтэ түлөөһэндэ хүртэһэн байна.

Энэл даа арендэ харилсаанай түрүүшын алхам.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Ахалагша малшан Ц-Д. Б. Бадмаев. Арендаторнууд ажалдаа. Арендэ гүүртын малшад Г. Э. Амбаев, В. И. Данчинов, Н. С. Шувалов, В. А. Ольхов.

Авторай фото.

Загарайн район.

Барилгын талмайнууд дээрэ

ТҮРГЭН ТҮРГЭСХЭХЭ ГЭБЭЛ...

Гусиноозерскын ГРЭС-эй ашаглалгада тушаагдаха ёһотой объектнүүдэй нэгэн гэхэдэ, томо панелеэр гэр барилгын завод болоно. «Гэр байра—2000» гэһэн программын зохёон табигдаһанай удаа энэ заводой барилгые түргэдхэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаа һэн.

Ажахын тоосооной, ерендын нэбтэрүүлэгдэхэдэ, заводто бүришье ехээр анхардаг болоһон юм. Юуб гэбэл, гэрнүүдые олоор хабсарган бариха, худалдажа болохо байгаа бшуу. 1989 ондо энэ объектые хэрэглэмжэдэ дамжуулха тухай хөөрэлдэхэй гараашье һаань, мүнөө болотор барилга удааруулагдаһаар зандаа.

Ехэ дэмжэлгэтэйгээр бодхоогдожо эхилһэн заводой мүнөө хаясаанай шахуу болоод байхадань, хэндэшье хэрэггүй юумэн гээшэ гү, юунэй тулада ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаа гээшэб гэзд һанамаар. Прораб А. И. Гордополовой хүтэлбэри доро бишыхан бригада мүнөө эндэ ажаллана. Жэшээнь, февраль һарада эдэнэр 500 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ һаа, арай шамай 14 мянганда хүргоо. Олон хүдэлмэринүүд голодоһотойгоор хэгдэнэ.

Илангаяа заводой һуури муугаар табигдаа. 3-дахи СМУ-гайхид энэ ажал хэһэн юм. Эдэ бүгэдэ голодоһо яажа уседхажа, ажал, хэрэгүүдээ саашань урагшатай ябуулхаб? Гайхалтайль гэхэдэ, түс заводой захил хэгшэд ба подрядчигууд нэгэн юм. Энэмнай КПД-гэй дирекци болоно. Иимэ үшарта техническэ хиналта гээшэмнай үлүү гараад, голодоһо нэргылхын түлөө бэшэ, харин юрын лэ ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхын түлөө оролдоно бшуу.

Эндэ хүдэлхэ ёһотой зон 5-дахи энергоблогой авариин хойшолонгуудые усадхалсаа. Энэгээр лэ жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, абаха ёһотой мүнгөө абаад, һанаагаа амаршоо. Харин республикада тон хэрэгтэй завод мёртагдаа, орхигдоо. Эндэ тодхохо гэжэ асарагдаһан 1 миллион түхэригэй онһоон түхеэрэлгэнүүд дүрбэн жэлэй туршада муудажа, һалажа байна.

24 һарын туршада заводой барилга түгэсхэгдэхэ аад, эхилнэһээнь 8 жэл үнгэрбэ ха юм.

Энэ барилгые түргэдхэхын тула юун хэрэгтэйб? Нэн түрүүн хүдэлхэ шадабаритай, банкда өөрын счёдтой дирекци байгуулха хэрэгтэй. Мүнөө дээрээ «Бурятэнергострой» трестын юрын лэ нэгэ таһаг энэ барилга хинажа ябуулдаг байгуу. Гэхэнээ гадна барилгын түсхай участок байгуулбал, [illegible]эн. Тиигээл һаа, унжагайруулагдаһан барилга «урагшаа» түгэсхэгдэхэ бэлэй.

МАШИНА ТОДХОБО

Локомотив-вагон зоһабарилгын заводой локомотивай моорнүүдые зоһабарилгын цехтэ 1980 ондо шэнэ түхеэрэлгэ хабсаргагдан тодхогдоһон байха юм. Энэмкай локомотивай моор угаадаг машина болоно гээшэ.

Арбан жэлэй туршэда ашаглагдахадаа, тус машинын муу, һайн талануудынь элирүүлэгдээ һэн. Энэ машина дээрэ моор буулгахэда, подшипник болон бусад зүйлнүүдынь эбдэрдэг, рамань нугардаг байгаа. Мүн насосой түргэнөөр муухай болоходо, моор һайнаар сэбэрлэхын, угаахын аргагүй бэлэй.

Мүнөө тодхогдоһон машинын илгаань гэхэдэ, бар хүсөөр хэгдэдэг хүдэлмэри тон бага болгогдоо. Моор пневмо-түхеэрэлгээр дээшээ үргэгдэжэ, машинада угаагдахаяа табигдана. Мүн эдэб зүйлнүүдынь нарижүүлагдажа, ашаглахада зохид болоо. Иигжэ локомотивай моор һайнаар сэбэрлэгдэнэ бшуу. Шэнэ машина зохёохо, хабсаргаха хэрэгтэ ахамад конструкторай таһагай мэргэжэлтэд Ю. Д. Цыбденов, А. П. Голубев, А. В. Титов гэгшэд горитой хубитаяа сруулаа.

Т. СОБИНКОВА.

ШЭНЭ КОМПЛЕКСЫНХИД ТҮРҮҮ

Малай үбэлжэлгын харюусалгатай үедэ һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой партком, правлени, профсоюзай, комсомолой комитедүүд һара бүхэндэ сорголдог заншалтай юм. Һу һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй дунда Шэнэ комплекс гэһэн нэрэтэй фермын коллектив һайн үрэ дүнгүүдые туйлаба. Тус коллективые дүй дүршэлтэй малшан Владимир Дагбаевич Батуев хүтэлбэрилдэг юм. Малай үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1100 килограммһаа бага бэшэ һу һааха уялга фермын коллектив абаа бэлэй. Харин малай үбэлжэлгын эхинһээ үнгэрһэн һараануудта фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 1159 килограмм һу һаажа амжаа.

Ажахын һаалишадай дундаһаа Зинаида Васильевна Бадмацыренова шалгарсэ. Тэрэ үнеэн бүриһөө 1271 килограмм һу һааһан байна. Удаадахи һууринуудые Ольга Гонгоровна Мункуева, нёдондо жэлдэ Ноёхоной дунда һургуули дүүргээд, һаалишаһаар хүдэлжэ ябаһан Наталья Алексеева гэгшэд эзэлбэ. Һаалишад Дулма Зоригтуева, Бурзыма Цацаева гэгшэд ажалай үндэр дүнгүүдые харуулба.

— Малай үбэлжэлгэ энэ жэлдэ хүшэр хүндэ байдалда үнгэргэгдэжэ байна. Үбһэ хулһан хомор. Үүлтэртэ, мүн Залаагай һу һаалиин фермэнүүдтэхи малай байра хуушараа. Оньһожоруулгын түхеэрэлгэнүүдые найдамтайгаар хүдэлгэхэнь хүндэшэг болонхой. Тиимэһээ малай шэнэ байрануудые бариха гээшэ гол зорилгонуудай нэгэн [illegible] колхозой п[illegible] Владимир [illegible]реев хөөрөө[illegible] хүн зоной [illegible]жын хүдэлмэ[illegible]рысөөд дэлгэ[illegible]донол гэжэ [illegible]Түүнтэй [illegible]руушүүл [illegible]териальна [illegible]дадаг юм. [illegible]

Мүрысөөн[illegible]мын. Коллек[illegible]риһөө сүүлэ[illegible]грамм һу [illegible]

«МҮЛЬҺЭН ХҮДЭЛӨӨ» ХА ЮМ ДАА»

Эвенк угсаатан хэр заяаһаа хойшо ан гүрөөлөөр, булга хэрмээр, шубуу шэнхороор, загаһа жараахайгаар, баян хубшэ тайгаар, хада уулын ташалангаар, гол горходой эрьеэр отогжон ажаһуудаг гээшэ. Илангаяа Баргажан голые зубшаад, олоор ажамидардаг байгаа ха. Юуб гэхэдэ, эндэхи нютагуудай нэрэнүүд энээниие тодоор гэршэлнэ. Жэшээлбэл, Баряанхуур, Шальшагар, Джэргэ, Хэнхэсэр, Һүгтэни, Алла, Шитхан, Үүрэг, Онёо гэхэ мэтэ.

Мүнөө эвенк яһанай түлөөлэгшэд иматтал Алла, Уланхаан нютагуудаар ажаһууна. Уланхаанай сомоной хэрьяата газар дээрэ мүнөө хэмта дээрээ 174 эвенк тоологдоно. Гэхэтэй хамта эндэ холимог бүлэнүүд олон болонхой. Зүгөөр муу юумэниинь гэхэдэ, мүнөөнэй залуу эвенкнүүд түрэл хэлээ мэдэнэгүй. Тэдэнэр хоорондоо буряад, ород үеэлэн дээрэ хөөрэлдэдэг юм. Тиихэдэ эвенк угсаатан заншалта агнуурияа, оро үсхэбэрилгээ хүн зоной хемтын суглаан зарлагдажа, нютагайнгаа Советдэ эвенкийскэ национальна статус олгохо тухай асуудал зүүмэгдэнэн юм. Тус суглаанда хабаадаһан 157 хүнэй 155-ниинь нютагайнгаа Советдэ эвенкийскэ национальна статус олгохо гээд дуугаа үгэбэ. Гэбэшье сомоной газар дээрэ һуудаг бүхы зоной һанамжа шагнаха, мэдэхэ ёһотойбди гэһэн дурадхал бүгэдэндэ һайшаагдажа, референдум зарлаха шиидхэбэри абтаа һэн. Тиигэжэ декабриин 8-да сомоной бүхы зоной референдум үнгэргэдэбэ. Референдумдэ хабаадаһан 489 хүнэй 290-ниинь нютагайнгаа Советдэ эвенкийскэ национальна статус олгохын түлөө дуугаа үгэһэн юм. Нютагай зоной энэ шиидхэбэриие Буряадай ССР-эй Верховно Советдэй сесси хаража үзөөд, дэмжэһэн байгаа. Мүнөө манай нютагай Совет арадай депутадуудай Уланхаанай эвенкийскэ национальна сельскэ Совет гэһэн нэрэтэй болонхой.

Би мүнөө манай сомондо юун хэгдэхэ байнаб, һаяар юун хэгдэхэб гэһэн асуудал тухай тогтохомни. Манай сомониие гансата баяжаа гэжэ зарим зон һанажа болохо. Эрэ тиимэ бэшэ. Бидэ социальна ажабайдалаа һайжаруулхын тула өөһэдөөл оролдохо ёһотойбди. Энэ хэрэгтэмнай райгүйсэдком, республикын Верховно Совет шадаха зэргээрээ туһалха бээз. Һаяхан Уланхаанда шэнэ АТС-эй (автомат телефонно станци) байшан ашаглалгада тушаагдаа. Тиимэһээ гүүртэ, заямхануудаа дээгүүр телефонуудые оруулжа захалхамнай. Мүн эвенкнүүдтэ гэр байрануудые олоор бариха түсэбтэйбди. Һаяхана хоёр байратай хоёр гэр ашаглалгада тушаагдаа. Үшөө хоёр иимэ гэр һаяар тушаагдаха юм. Тиихэдэ 25 хүнэй багтаамжатай больница барюулха түсэбтэйбди. Энэ асуудал бүтэхэ тээшээ шиидхэгдэжэ байнхай. Мүн Уланхаанай дунда һургуулиин байшан тухай хэлсэнээр үнинэйбди, һургуулиин байшан 1993 онһоо баригдаха. Проектнь бэлдэгдэжэ байна.

Эвенкнүүдтэ жэлдээ нэгэ дахин ан барихыень түсхай лицензи үгтэдэг. Зүгөөр агнаха гэхэдэнь, буунуудынь хомор болонхой. Эдэ асуудалнууд гуримшуулагдажа байна. Гэхэ мэтэнээ эхилээд, зарим тэды хүдэлмэри яһала хэгдэнэ. Хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай районой нэгэдэлтэй тусхай түсэб табижа, нэгэ шэглэлээр хүдэлхэ байгаабди. Гол зорилгомнай адлирхуу ха юм. Эвенк угсаатанай хэлэ, соёл болбосорол, аман зохёол хүгжөөн һэргээхэ гээшэ нэгэ хэдэн жэлэй хүдэлмэри бэшэ. Бүхы зоной һанамжа дурадхалнуудые тэнсүүлжэ үзөөд, холын хараа бодолтойгоор хүдэлбэл, үрэ дүнгүүднай харагдахал байха. «Мүльһэн хүдэлөө» ха юм даа.

В. ЦЫРЕНОВ,
Уланхаанай эвенкийскэ национальна сельскэ Советдэй секретарь.

Хурамхаанай район.

В. И. Ленинэй дурасхаалда

ДОДОО БИДЭНТЭЙ ХАМТА

(В. И. Ленинэй шэнжэ шарай—уран һайханай литературада)

...тухай олон тоо-...туужанууд, рас-...нууд болон шу-...нхай. Энэ та-...алмэрэй ябуулаг-...вождийн нюур ...) эхэ гүнзэгы-...хүндэ хүшэр уе ...н ургаа. Тий-...ь Ленинэй шэн-...образ). гаргахын ...нигтэнэй тон эхэ ...одолго эндэ хэ-...ленинскэ те-...н хөөр шэглэл ...дэглэхээр. Түрүү-...А. Корнейчук ...болоо һэн: «Ле-...гони. Тэрэнэй ...байдал агуухэ. ...ны һанахада, го-...лан «бага» бол-...дуулһан ажаһуу-...тодорхойлого-...рэгтүүн».

...поэтикэтэй бол-...тануудһаа улам-...зургаа адли ...эй образ гарга-...гуухын, намтарай ...ай зүйлнүүдые ...гэжэ аһатойбди ...ньнь һанамжан-...ьсиһоо, тэрэнэй ...тухай очерк-...ын гол шухала ...гилһэн. энэ шэг-...ноо үеын уран ...римтата Лени-...нуудэ ургэлжэ-...лэн Мариэтта ...шэн «Ульянов-...Нэгдэхи бүхэ-...эр билог», «Ле-...хэшээл» гэжэ ...хөөлнүүд. эдэ ...нэ. Ульяновта-...Ленинэй оюун ...тэнэ тэрэ үе-...байдалай орүүл-...тай автор ялас ...он үргэноор ха-...

...оллективуудаа ...ниин журам ...Хүн бүхэн ...хэ хэрэгтэй. ...уу. Т. И. ...огородой ...ай звено, ...Б. Б. ...э харилсаагаа ...Буртигаровай ...дай гуримаар ...үнэгэ үсхэбэ ...үндэр дүнгэ ...бэеэ даа ...ажалша ...эйха юм. ...ажуугаар ...хэрэгээр ...л үшөөл ...

...үүрэй эконом ...гэжэ ходо ...Иимэ хүн ...эргатай гүбэ ...н, гуубадахи ...үзэе. Эн ...ургуулха, ...бии. Үшар ...эрэ, полиц ...да ажалаа ...и. Нуга. сөбш ...эрэ үтэгжүүл ...бхэ зөөжэ ...Хоёрдохёо ...модоёо бэ ...шхала. Эндэ ...байһан хүнүү ...барай таоилг ...өөгтэй болоо ...үүдал дарыш ...Таряашанай ...най байгуу ...л. Иимэ ..., бидэ шэ ...эдэнэртэ ...амнай хүнэ ...гэ. Нютаг ...оо хүн зони ...үйлнүүдээ ...гээшэ манай ...орилго боло ...ыгөө хангал ...шамаал, хү ...гэжэ һанууг ...э.

А. КО...

...нэй совхозой ...

...ҮЛБ...

...нэгэн ...хозой партко ...димир (Васи...в хөөрэнэ—...зоной дуу...н худэлмэри...ө дэлгэрүүл...ол гээшэбди. ...шүүн морал...альна талаа...аг юм. ...Нуга сөбш...ө дэлгэрүүл...ө гээшэбди. ...ниаль

Дүлэтэ эжэлнүүдэй баатарнууд

ХУБИТАНЬ СЭГНЭШЭГҮЙ ЕХЭ

Һаяхан МНРП-гэй 70 жэлэй ой тэмдэглэгдэбэ. Монголой арадай партиин арадайнгаа хуби заяанда үзүүлһэн нүлөөн мэдэгдэжэ. Тэрэл юрын малша зониие тэмсэлдэ бодхоожо, үгытэй ядуу зондо эрхэ сүлөө асараа ха юм. Иигэжэ арадай хубисхалай ашаар монгол арадай урда хүгжэлтын шэнэ шата нээгдэһэн байна.

Монголой арадай партиин бии болохо, хүгжэхэ хэрэгтэ ород революционернүүд сэгнэшэгүй ехэ туһа хүргэһэн байха юм. Тэдэнэй дунда суута революционер Владимир Николаевич Чайвановые онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ хүниие олон хүн мэдэдэггүй, тэрээн тухай балай ехэ бэшэгдээшьегүй байдаг.

Эрхүү хотын сагаантанай гарта ороходо манай парти Владимир Николаевичые Монгол эльгээһэн байгаа. Тэрээнэй гол зорилгонь иишэ тэрьелжэ ерэһэн революционернүүдэй, мөн эндэ ажаһуудаг, совет засагта дуратайшуулай дунда ойлгуулламжын худэлмэри ябуулжа, нюуса эмхи бии болгохо байгаа. Чайванов нэрэ обогоо һолгэжэ, нилээд тулижа, гэр бүлэтээ Хязгта хүрэһэн, тэндэһээ Үргэ ошоһон байха юм. Эндэ ородууд баһал ажаһуудаг байһан гээшэ.

Тэрэ үедэ Үргэдэ 6—12 хүнһөө буридэһэн хэдэн революционно бүлгүүд бии байһан байна. Тэдэнэй дунда хэрэглэгшэдэй бүлгэмһөө буридэһэн бүлэг, эгэзэн томо байгаа. Эдэ бүлэгүүдэй эгэзэн эдэбхитэй гэшүүдһээ буридэһэн революционно комитет байгуулагдажа, тэрэниие Чайванов толгойлоо бэлэй.

Тэрэнэй түрүүшын алхамууд тухай 1957 ондо гараһан Г. Кунгуров И. Сороковиков хоёрой «Аратская революция» гэһэн ном соо тон һайнаар бэшээтэй. Ревком эндэхи большевигүүдтэй, Смолиной ударидадаг партизануудай отрядуудтай холбоо эмхидхэжэ, эдэбхитэй худэлмэри түрүүшын удэрһөө ябуулжа эхилээ. Үргэдэ нюусаар бүү, һомо худалдажа абаад, партизануудта эльгээдэг байһан юм. Гэдна урдань консульствын харуулшад байшад болон һайн дураараа совет засагай тала баригшадһаа буридэһэн һайнаар эдбэгжүүлэгдэһэн хоёр отряд эмхидхэжэ, Смолиндо эльгээһэн байна.

Ревкомой монголой революционернүүдтэ үзүүлһэн нүлөөнь аргагүй ехэ. Тэдэнэй эдэбхитэй худэлмэриин ашаар монгол большевигүүдэй хэдэн кружогууд байгуулагдажа, зоной дунда худэлмэри ябуулжа эхилһэн байна. Ревкомой хутэлбэрилэгшэдэй нэгэн В. Л. Неволин монголоор һайнаар хэлэдэг һэн тула, монгол революционернүүдтэ туһалдаг, тэдэнтэй холбоо баридаг байһан гээшэ. Энэ хүмнай һаа болотор Эрхүү хотодо ажаһуулһан байха юм. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор Чайванов Сүхэ-Баатартай болон тэрэнэй бүсад нухэдтэйнь нюусаар хөөрэлдэдэг байгаа.

1920 оной эхээр Троицкосавскын сэрэгэй казарманнуудай комендант Соломаха ерээ һэн. Энэ офицер Ураалһаа, Баруун Сибирьһээ ерэһэн болон нютагай олон коммунистнуулые сүүдгүйгөөр алаһан, хүдэһэн гэжэ мэдээжэ болоһон байгаа. Үргын ревкомой шийдхэбэрээр тэрээ баригдажа, ревкомой сүүдээр буудуулһан байна. Ород баяшуул, ааной консул байһан Орлов болон сагаантан Соломахые һүүлшын харгыдань ябуулхын тула ехэ демонстрации эмхидхэһэн байгаа. Энэ хадаа совет засагта бүхы талаараа харша юумэн болоо.

Соломахые хүдөөлэлгэ Үргын ород зоной дунда совет засагта дурагүйшүүлэй бии байһые харуулаа һэн. Тиимэһээ Үргын ревком эндэ засаг гартаа абажа, революционно гурим байгуулха шийдхэбэри абаһан байна. Худэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай үүсхэлээр большевигүүд Ниитын дүүмын һунгалта болзорһоонь урид үнгэргэжэ, эндэ илажа гараһан юм. Тиигэжэ думын президиум һунгагдажа, тэрэнэй гүйсэдхэхы орган-управа байгуулагдаа. Тэрэнэй түрүүлэгшээр Чайванов һунгагдаа. Засагай большевигүүдэй гарта ороходонь, революционно хэмжээ ябуулганууд нюултагүйгөөр хэгдэдэг боложо, милици байгуулагдаа һэн. Энээнэй ашаар сагаантан баригдажа, хүн зониие олоор алагшадынь Троицкосавск эльгээгдэжэ, бусадынь бэлэдхэлгэдэ эльгээгдээ.

1918—1920 онуудта Монголой байдалда ехэнүүд үйлэ хэрэгүүд болоһон байха юм. Хитадай сэрэгүүд добтолон ороожо, автономииень үгы хэ. Улаан Арми сагаантаниие үлдэжэ, хойто хилэдэнь туласа ерээ. Монголой революционно хөөр бүлэгүүд зоной дунда ойлгуулламжын ехэ худэлмэри ябуулжа, һүүлэй һүүлдэ хүсэеэ нэгэдүүлхэ гэжэ шийдэ һэн. Тиихэдээ гол зорилгоо хараалхада парти байгуулха гэжэ хэлсэнэн байна.

Энэ хэрэгтэнь Үргын ревком, тэрэнэй түрүүлэгшэ Чайванов ехэ туһа хүргөө гэжэ хэлээ һэмди. Монголнууд тэрэниие Чойван гэжэ нэрлэдэг һэн. Тэрэнэй ороддолгоор монголнуудай дунда худэлмэри ябуулхаар революционернүүд Кучеренко, Кондаков, Цыбиктаров, Черепанов болон бусадые эльгээһэн байна.

1920 оной март һарада РКП-(б)-гэй гэшүүн Н. Буртман Хитадһаа бусажа ябахадаа, Үргэ хүрэһэн байгаа. Ерэнээр ревкомой гэшүүдтэй уулзажа, монгол нүхэдтэй холбохыень гуйгаа һэн. Тиигэжэ багахан хөөрэлдөө тэрэнэй хэнэй удаа монгол революционернүүд өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые Росси эльгээхэ гэһэн шийдхэбэрэй абаһан байна. Нэн түүүн ревкомой гэшүүн И. А. Сороковиков Совет Росси гарахадаа, монгол нүхэдэйнгөө гуйлтадүүргэжэ, тэдэнэй шийдхэбэри тухай хэлээ. Энэнь совет талаһаа һайшаагдажа, монголой түлөөлэгшэд Росси ошохоор нюусаар гараа бэлэй.

1920 оной намар В. Чайванов Монголдо түрүүшын советскэ генеральна консул болоо. М. И. Казининай «Записки секретаря миссии» гэжэ ном соо В. Н. Чайванов тухай дэлгэрэнгыгэр бэшээтэй. Тэрэ хадаа ехэ һургуулитай хүн байһан юм. Москвагай университедэй юридическэ факультет, консерватори дүүргэһэн байна. Студент байхаһаа эхилээд, революционно худэлмэндэ хабаадажа эхилһэн. Удаань ёһотойл революционер боложо, партиин даабари үнэн сэхээр дүүргэһьень мэдэнэт. Энэ ном соо тэрэнэй ямар үндэнэ яһанай хүн байһан тухай хэлэгдээгүй. Харин дээрэ нэрлэгдэһэн Кунгуров, Соровиков хоёрой ном соо Чайванов бурят-монгол байһан гээд хэлэгдэнэ.

В. Н. Чайванов 1937 ондо гэмэ эзмэгүйгөөр хардалгада орожо, сүлэгдэһэн байгаа. Гэбэшье хүндэ хүшэр ажалда даруулаагүй бусажа, эрдэмтэ профессор болоһон намтартай. Владимир Дмитриевичэй МНРП-гэй байгуулгада оруулһан хубита сэгнэшэгүй ехэ. Тиимэһээ тэрэнэй нэрэ үнэн зүбөөр һэргэлгэхэ ёһотой.

Г. БАНЧИКОВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

Нигүүлэсхы сэдьхэлэй уряагаар

«ЗАБАЙКАЛЛЕС» НЭГЭДЭЛЭЙ БЭЛЭГ

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Совет үхибүүдэй жасын республиканска отделениин хүтэлбэрилэгшэд Улаан-Удын Ниитэ-политическэ түбэй байшан соо нигүүлэсхы сэдьхэлэй хэмжээ ябуулга үнгэргэбэ.

Республикын социальна хангалгын министр В. А. Агалова, Совет үхибүүдэй жасын республиканска отделениин түрүүлэгшын орлогшо Л. Я. Похосоев, «Забайкаллес» нэгэдэлэй генеральна директор В. Е. Тугутов, городой зарим инвалид үхибүүдэй эхэ, эсэгэнэр эндэ хабаадаба.

Ниитэ-политическэ түбэй байшан соо эдэ бүхы зон ямар ушараар сугларбаб гэхэдэ, нимэ байна. Республикын «Забайкаллес» нэгэдэлэй коллектив Совет үхибүүдэй жасын республиканска отделениндэ 5 мянган инвалютна түхэриг дамжуулаа юм. Үхибүүдэй республиканска отделени энэ дамжуулагдаһан мүнгэнэй зарим хүблар Бельгиин нэгэ заводто тусхай захил хэжэ, инвалидай колясканнуудые бүтээлгэһэн байна. Тиин тэрэ захилайнь түрүүшын колясканнууд манай республикын нинслэл хотодо хүрэбэ.

Республика соомнай хамта мянга найман зуугаад инвалид үхибүүд тоологдоно. Харин табан зуугаадынь хүнэй туһаламжагүйгөөр өөһэдөө ябажа шадахагүй юм. Тэдэнэй дундаһаа эгээл муу бэстэй үхибүүдтэ инвалидай колясканнууд үгтэхэ байгаа.

Совет үхибүүдэй жасын республиканска отделениин түрүүлэгшын орлогшо Л. Я. Похосоев нигэжэ хэлэбэ:

— Мүнөө сагта манай түрэн олон үхибүүтэй гэр бүлэнүүдтэ, ядуу тулюур байдалтай зондо, үншэн, инвалид үхибүүдтэ туд тудгань горитой туһа хүргэжэ шадахагүй байна. Совет үхибүүдэй жаса нимэ зондо туһа хүргэхэ зорилготойгоо бии болгогдоһон юм. Тиимэһээ энэ һайн һайхан, дэмбэрэлтэй хэрэгые дэмжэдэг, мүнгөөр туһалдаг эмхинүүдтэ, нэгэдэлнүүдтэ, ажалша коллективүүдтэ баяр баясхалан хүргэхэ байнаб,— гэбэ.

Энээнэй һүүлээр инвалид үхибүүдэй гэртэхиндэ Бельгидэ үйлэдбэрилэгдэһэн колясканууд барюулагдаа һэн. Үбшэн үлбэр, гараха түрэхэһээ эрэмдэг бэстэй, ябажа шадахагүй, үхибүүдэй эхэ, эсэгэнэрэй бэлэг абахадаа, нюдэнһөө нёлбоһо дуһаажа байхыень харахада, уярхаар байгаа бэлэй. Инвалидна 21 колясканы табаниинь худөө нютагууд руу эльгээгдээ. Иимэ колясканууд үшөө асарагдаха юм.

Б. БОДИЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Л. Я. Похосоев үгэ хэлэжэ байна; туршаял даа шэнэ коляска.

Д. АЛТАЕВАЙ фото.

НАРҺАН ТУЖА НЭМЖЫНЭ

Хори тосхонһоо хэдэн модоной газарта, Шулуутын-Горхоной хасууриин ой модон галай аюулда ороо бэлэй. Сүүдхын туршада оршон тойронхи ой модон бүхыдөө гал түймэртэ абтажа, хүүдам тала болонхой зэнхыжэ харагдадаг һэн. Хүүдам хабарай хуурай сагта энэ ой соо галда болгоомжогүйгөөр хандаһанһаа энэ түймэр болоо юм. Тиимэһээ ой модон соогуур ябахадаа, түлиһэн галаа, носоһон зуруулаа, үнтараагдаагүй тамхиа болгоомторгүйгөөр орхиҗо болохогүй гэжэ үшэө дахин һануулха хэрэгтэй.

— Түймэр 1979 ондо болоһон юм. Тэрэнэй һүүлээр хоёр жэлэй туршаа эндэ ямаршьо ургамал ургадаггүй, миин лэ хооһон тала үлэһэн юм. Тиихэдэнь манай ойн ажахын худэлмэрилэгшэд нарһанай сагдуулнуудые эндэ һуулгаһан байгаабди,— гэжэ Хориин ойн модоной ажахын ахамад худэлмэрилэгшэ А. П. Луньков хөөрэнэ.

Һуулгагдаһан модод мүнөө ханатан харагдажа, үүн зоной нюдэ хужарлуулдаг болонхой. Ажахын худэлмэрилэгшэд түрүүшын жэлнүүдтэ һуулгаһан сагдуулнуудаа саг соонь уһалжа, үхэр малда гэшхүүлэнгүй аршалан хамгаалжа, хооһон болоһон газарта нарһан ой ургуулжа шадаа бшуу.

Т. НАГАЕВА.

ГАРАА ХАБСАРААД ҺУУХАГҮЙ

Түмэр замшадай Соёлой ордон соо Железнодорожно районой инвалидуудай бүлгэмэй конференци болобо. Районой бүлгэмэй түрүүлэгшэ З. М. Дубинина тоосоото элидхэл хэжэ, районойнгоо инвалидуудай дунда ябуулагдадаг, эмхидхэгдэжэ байдаг эмхидхэлэй хэмжээ ябуулганууд дээрэ тогтожо, дутуу дунданууд тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ.

— Хотын предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд манай бүлгэмдэ шадаха зэргэрээ туһаламжа хүргэнэ. Арадай депутадуудай Железнодорожно райгүйсэдком 5 мянган түхэриг бэлэглээ юм. Тиихэдэ ородой мүргэл шажантанай церковь хоёр мянган, мүн прибор-бүтээлгын, «Бурятэнерго» нэгэдэлнүүдэй, транспортна коллективүүд хэдэн зуугаад түхэриг мүнгэ үгэһэн гээшэ. Мүнөө бидэнэрэй мэдэлдэ 8 573 түхэриг мүнгэн үгтэнхэй,— гэжэ З. М. Дубинина мэдээсэбэ.

Инвалидуудай бүлгэмэй дэргэдэ «Дари» гэһэн бага предприяти нэгэдэһэн байна. Предприятиин худэлмэришэд хуушаһан зүйлнүүдые зааһабарилжа горитой нэмэри мүнгэ оруулдаг болоо. Һүүлэй үедэ байгуулагдаһан «Каблучок», «Чайка», «Индекс» гэһэн бага предприятинуудай бүлгэмдөө горитой хубитаяа оруулжа эхилһэниинь тэмдэглэгдээ. Дурсагдагша предприятинуудта тус бүлгэмэй гэшүүн инвалидууд худэлдэг болонхой. Инвалидууд мотоколяскынгаа эбдэрхэдэ, тэрэнээ заһабарилха болоходоо ехэл түргэдэг, зободог байһан юм. Харин 1989 оной декабрь һарада «Витраж» гэһэн кооператив бии болгохо гэжэ хэлээ. Заречный поселогой барилгашадай комбинат ээзэгүйгөөр орхигдоһон котельные заһабарилжа кооператив байратай болоһон юм. Тиигэжэ тэндэнь мотоколяскануулые заһабарилха цех нээгдээ һэн. Богони саг соо 35 коляска заһабарилагдаа. Инвалидууд өөһэдөө заһабарилга хэдэг болоо. Мүн гэрэй элдэб олон хэрэгсэлнүүдые заһабарилжа, бэе бэедээ туһатай юумэ эндээ хэжэ эмхидхэжэ эхилээ бэлэй. Байгша оной февраль һарада барилгын комбинат хэһэн хэлсээгээ болоулха гэһэн бэшэг эльгээжэ, эдэнэрые голхоруулба. Заһабарилагдаһан котельнэ соонь Советскэ районой түймэр сарагшад байрлаха юм ха.

Республикын районуудтаажаһуудаг хоёр мянгаад инвалидууд дахинаа мастерскойгүй үлэхэ тээшээ болобо. Конференцидэ хабаадагшад тус котельнэ инвалидуудай мэдэлдэ үлөөхыень республикын Министрнүүдэй Советдэ хандаба.

— Хотын олон худэлмэришэдтэй предприятинуудта инвалидуудай эхин эмхи байгуулхаар болоо. Тиихэдэ худэлмэрнин мэргэжэлтэй бага предприятинуудые байгуулха асуудалаа улам дэлгэрүүлхэ шухала. Инвалидууд ажаллажа байхадаа, олондо туһатай хэрэгсэлнүүдые хэжэ шадаха ха юм. — гэжэ инвалидуудай республиканска бүлгэмэй түрүүлэгшын орлогшо И. А. Бондаренко һанамжалба.

Конференцидэ хабаадагшад районойнгоо инвалидуудай бүлгэмэй правленин түрүүлэгшээр З. М. Дубининае дахинаа һунгажа, өөһэдынгөө этигэл найдабари үзүүлбэ. Мүн эндэ республиканска конференциин, бүхэроссии инвалидуудай съездын делегадууд һунгагдаба.

Ч-Д. БУДАЕВ.

Шатарай булан

МАНАЙХИД УРАГШАГҮЙДЭБЭ

РСФСР-эй чемпионадай 44-дэхи хахад финальна нааданда ургэн ехэ дэбисхэртэ республикын хизаар бүхэнһөө шахуу 96 шатаршан Воронеж хотодо сугларжа, үнгэрэгшэ һара соо наадаба.

Эндэ уласхоорондын мастер—1, СССР-эй спортын мастернууд—22, спортын мастерта кандидадууд—73 хүн РСФСР-эй түрүү һуури эзэлэгтын түгэсхэлэй нааданда хабаадахын түлөө тэмсэбэ.

Казань хотын мастер И. Ибрагимов мүрысөөнэй үедэ бүхы шатада адли тэгшээр, эрхим һайнаар наадажа, нэгэдэхи һуури эзэлээ. Тэрэ абажа боломоор 13 очкоһоо 9,5 абаба. Мүн РСФСР-эй чемпионадта спортын мастернууд И. Захаревич (Новгород), А. Полуляхов (Краснодар), А. Семенюк (Хабаровск), спортын мастерта кандидадууд С. Волков (Саранск). В. Захариов (Омск), Л. Кандыба (Брянск), А. Рогожников (Пермь) гэгшэд хабаадаха болоо.

Манай республикын шатаршад Игорь Брылёв Эдуард Халудоров хоёр тус тустаа 13-һаа 5 очкотой болоо. Зүгөөр тэдэнэр иимэ дүн туйлалгада хоёр ондоогоор ерэһэн байна.

И. Брылев түрүүн 6-һаа ороодоол 0,5 очко абаба. Тиимэһээ тэрэ Россин түгэсхэлэй нааданда хабаадаха хүсэл эрмэлзэлээ нүгөө цикл хүрэтэр орхихо баатай болобо.

Нүгөөдэ манай шатаршан Эдуард Халудоров 2-һоо 2 очкотой ябаа. Удаань 6-һаа 3,5-тай болоо. Харин 6-дахи турта манай шатаршан Ижевск хотын мастер А. Филлипенко гэгшэтэй наадахадаа, ходол булюу байдалтай байгаа. Тэрэ мастер ороной мэдээжэ шатаршан Алексей Дреевэй тренер юм.

А. Дреев январь һарада Энэдэгэй гайхамшаг бэрхэ шатаршан В. Анандтай дэлхэйн түрүү һуури эзэлэгтын түрүүшын шатада уулзахадаа, шүүгдээ бэлэй.

Ехэ эиндаатай шатаршан Филипенко шанга тэмсэлдэ эсэжэшье болоо, нааданай 6-дахи часта гоё сохилготой ябалаа харангүй шүүгдэһэн байна. Зүгөөр энэ Э. Халудоровай һүүлшын илалта болобо.

Тэрэ 7-дохи, 8-дахи турта һайн байдалтай байбашье, цейтнодто орожо шүүгдээ. Нэн.

Үнгэрһэн шатарай мүрысөөн манай шатаршадай мүн бэлэдхэлтэй байһые гэршэлбэ. Энэ мүрысөөндэ наадагдаһан партинууд һайнаар шэнжэлэн харагдажа, зохихо хэмжээнүүд абтаха аабза гэжэ найлгадна.

Э. АЮШЕЕВ.

Кино, театрнуудта

«Дружба»
САМСОН И САЛЛИ — в 10, ПОДЗЕМЕЛЬЕ ВЕДЬМ — в 11-30, 13-20, 15-10, 17-10, 19, 20-50.

«Прогресс»
Красный зал — СТОЛКНОВЕНИЕ — в 9-40, 11-40, 13-30, 15-40, 17-40, 19-40.
Зеленый зал — ТЫСЯЧЕЛЕТИЕ — 10-20, 12-30, 14-40, 16-50, 19.

«Родина»
НЕПОКОРНАЯ ЛУИЗА — в 10, 16, СИНДБАД И ГЛАЗ ТИГРА — в 12, 14, 18-10, 20, 21-50.

«Октябрь»
ДИЧОК — в 9-40, ЗВЕЗДНЫЕ ВОЙНЫ — в 11-10, 13-20, 15,30, 17-40, 20, ХОН ГИЛЬ ДОН — — в 13, 17-30.

Сонсуур ябаан

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30— «Үглөө». 10.00—МВД-һээ мэдээсэнэ. 10.20—Мультфильм. 10.55 — «Новая Шахерезада» — уран һайханай фильм. 1-дахи сери. 12.00—Хүүгэдтэ дамжуулга. 13.00 — Шэнэ һониной албан. 13.15—Футбол. Европын чемпионадай шэлэн абалгын матч. Венгриин ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд. 16.05—«Люди и дельфины»—уран һайханай фильм. 3-дахи фильм. 17.05—Мультфильм. 17.35— «Сорок тысяч километров перестройки. Советский Союз глазами японских тележурналистов» — баримтата фильм. 19.05—Шэнэ һониной албан. 19.20—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулдэ». 20.05 — Футбол. Европын чемпионадай шэлэн абалгын матч. Венгриин ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд. 20.55—«Новая Шахерезада» — уран һайханай фильм. 1-дахи сери. 22.00 — Время. 22.45— МВД-һээ мэдээсэнэ. 23.00 — Фестивальнууд, конкурснууд, концертнууд. 23.55— ПИ тэмдэгтэй. 01.45— — «Место встречи изменить нельзя» 5 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 02.50 —«Дүхэригөө үргэдхэе».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөонэй гимнастика. 9.15— Эртэ урданай үлгэр домогууд. 9.35, 10.35—Юрэхы биологи. 11-дахи класс. 10.05, 11.05—Испан хэлэн. 11.35, 12.25— Литература. 10дахи класс. 12.05— «Герцог Джулиано Боробьи тосхондо» 13.05—Ритмическэ гимнастика. 13.35—«Мама Анчи» — уран һайханай фильм. 14.45— Композитор Г. Пономаренкын авторска үдэшэ. Буряадай телевидени. 16.50 — «Последние страницы»— баримтата фильм. 17.30— «Барбаадай». Асагадай дунда һургуули [Буряадаар]. «Спектр» видеоканал. 18.00 — Нарай үхибүүдые харуулһалха талаар зааба. Буряадай ССР-эй Верховно Советэй сессиие үгтуулан. Хүүлиин темэдэ яралтай мэдээсэл. Октябрьска районой прокурор В. И. Марков хабаадаха. 19.00— Байгал. 19.20—«Ленин». «Түхэреэн шэрээ». 20.00— Байгал [буряадаар]. 20.15—Хараа бедол. МВД-гэй авто-аюгтын туршалгын бүлэгэй бригадир К. А. Толмачев дамжуулгада хабаадаха. 20.55 — Соносхолнууд. Москва 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.15— Бадминтоноор бүхэгсэдэй мурысоон. 22.00—Время. 22.45 — СССР-эй Верховно Советэй сессиин дээрэ. 23.45—«Простите нас»— уран һайханай фильм. 01.00— Фристайл. Дэлхэйн кубок.

СПОРТЛОТО

«45-һаа 6-ень тааха» ба «36-һаа 5-ень тааха» Спортлотогой тиражай дүнгүуд:

«45-һаа 6-ень тааха Спортлото»: 10—үһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга, 13—хадаһаа санаар һолжороло, 30—хүндэ атлетикэ, 35—шайбатай хоккей, 40—городки, 41—столой теннис.

«36-һаа 5-ень тааха Спортлото»: 5—дурэ буляалдалгын барилдаан, 16—мори урилдаан, 24—гарай бүмбэгэ, 28—сагаалса руу мэргэн буудалга, 30—хүндэ атлетикэ.

«45-һаа 6-ень ТААХА СПОРТЛОТО» НААДАНДА ХАБААДАГШАДАЙ АНХАРАЛДА

«45-һаа 6-ень тааха спортлотогой» үнгэрһэн 15-дахи тиражай зургаан номер хэншье таабагүй. Тиимэһээ 15-дахи тиражай нэгэдэхи бүлэгэй шүүгэриин мүнгэн—17.265 түхэриг 16-дахи тиражай нэгэдэхи бүлэгтэ оруулагдаба.

Энээн дээрэһээ 16-дахи тиражай нэгэдэхи бүлэгэй мүнгэн шүүбэри 65.107 түхэриг болоно.

(ТАСС).

«Буряад үнэн» газетын коллектив редакциин худэлмэрилэгшэ Г. А. Доржиевада, тэрэнэй гэр бүлэдэ нагаса хэзэтэй

ДЫМБРЫЛОВА
Дарима Амуровнагай

гэнтэ наһа бараһан ушараар гүнэгы шанаһаа гашуудалаа мэдэдүлнэ.

Мухар-Шэбэрэй районой Галтай нютагта апрелиин 19-дэ 11 сагта худөөлүүлэгдэхэ.

ПРАВДА Бурятии мүнөөдэрэй номерто

СССР-эй Президент Михаил Сергеевич Горбачев түрүүтэй совет делегациин Япон ошоод байһан тухай тобшоор хөөрэһэн ТАСС-эй корреспондентнүүдэй мэдээсэл газетын мүнөөдэрэй номерой нэгэдэхи хуудаһанай нээлтэ дээрэ барлагдаба. СССР-эй Верховно Советэй сессиин заседани дээрэһээ ТАСС-ай парламентска корреспондентнүүдэй тоосоон мүн лэ энэ хуудаһанда үгтэбэ.

Манай республикада байгша оной апрелиин 20-до үнгэргэдэхоор хараалагдаһан Ленинскэ коммунис субботникые эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ талаар Буряадай ССР-эй бүлэг арадай депутадуудай хандалга номерой нэгэдэхи хуудаһанда үгтэбэ.

Эмхидхэн байгуулагшад: Буряадай ССР-эй Верховно Совет, Буряадай ССР-эй Министрнүүдэй Совет, РСФСР-эй КП-гэй Буряадай республикан

Редактор
Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ

Манай адрес:
670000, Улаан-Удэ, Калинин даришвилиин үйлсэ, 23. «Буряад үнэн» газетын редакци.

Редакциин телефонууд: редакторай — 2-50-96, приемный — 2-54-54, редакторай орлогшонорой — 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин — 2-50-52, секретаркодай — 2-66-76, таһагууд: ниитэ-политическэ — 2-34-05 [даагшань], 2-61-35, 2-56-23, 2-67-81; социально-экономическа — 2-64-36 [даагшань], 2-63-86, 2-69-58; соёлой, эрдэмэй болон һургуулинуудай — 2-60-21 [даагшань], 2-57-63; ниитын худэлмэриин ба мэдээсэлэй — 2-56-93 [даагшань], 2-34-05, 2-67-81; оршуулгын — 2-60-91; коммерческэ — 2-69-58; корректорнуудэй — 2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй [выпускающинуудай] — 2-35-95, манай корреспондентнууд: Баргажанда — 91-1-44, Закаменскда — 31-61, Агинскда — 3-40-69.
КПСС-эй рескомой хэблэлэй телефонууд: директор — 2-37-32, бухгалтери — 2-33-77, вахта — 2-56-62.

Газетэ жэлдээ 260 дахин гарана.
Хэблэлэй 2 хуудаһан гэмжэтэй.
Газетын индекс 50901 (нэрэмэ 0600).
Хэблэлдэ түшагадаһан саг: 23.10.

Буряадай ССР-эй Госкомиздатай [illegible] типографида газетэ бараг[illegible] хэблэгдэ[illegible]
Директорэйнь телефон 2-40-45.